

मी माझे संशोधन कार्य मा. प्राचार्य डॉ. वस. ह.
शितोळे यांचे मार्गदर्शनाखाली पूर्ण केलेले आहे. वेळोवेळी त्यांनी
मला प्रभावी प्रेरणा व कुशल नेत्रत्व प्रदान केल्यामुळे मी हे
संशोधन कार्य पूर्ण करू शकलो म्हणून मी त्यांचा मनःपूर्वक इत्थी आहे.

मा. प्राचार्य शिक्षण महाविद्यालय उस्मानाबाद यांनीही मला
उत्तुर्त सहकार्य केले. विवेकतः श्रीपय, श्री स्वामी विवेकानंद
शिक्षण संस्था, कोल्हापुर यांनी शोधकार्यास प्रेरणा व मार्गदर्शन
दिलेले आहे.

शोधकार्य करतांना मला विविध ग्रंथालयांच्या ग्रंथमाली-
नीही अमुल्य सहकार्य दिले आहे. हे नमुद करतांना मला अतिशय
अनंद वाटतो. विवेकतः पुढील ग्रंथालयांची मला खूप मदत
शाली.

- १) शिक्षण महाविद्यालय उस्मानाबाद.
- २) शिक्षण महाविद्यालय, बारशी.
- ३) रामकृष्ण परमहंस महाविद्यालय, उस्मानाबाद.
- ४) श्रीपतराव भोस्ले विद्यालय, उस्मानाबाद.
- ५) बहुउद्देशीय प्रचालना, उस्मानाबाद.
- ६) टाटा समाजीवज्ञान संस्थान मुंबई.
- ७) आंतरराष्ट्रीय लोकसंख्याशास्त्र संस्था मुंबई.
- ८) राज्य शिक्षण शास्त्र संस्था, पुणे.

९] इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ एज्युकेशन, पुणे.

१०] शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर.

मी वरील ग्रंथाच्या सर्व ग्रंथपालांचे मनःपूर्वक आभार मानतो.

शोधकार्यास सहकार्य करणा-या प्रशालेतील शिक्षक व मुख्याध्यापक यांनी दिलेल्या बहुमोल सहकार्यामुळे माझ्या संशोधन कार्यास जीवत सुरू आल्याने मी त्यांचाही ऋणी आहे.

शोधकार्यासाठी आवश्यक प्रश्नावली मुलाखती इ. कार्यासाठी सहाय्य देणारी शिक्षक मंडळी, मुख्याध्यापक, प्रशासक व लोकसंख्या शिक्षण तज्ञ यांचेही मी आभार व्यक्त करतो. प्र. वंदूकांतराव नायगांवकर, प्र. डॉ. वि.म. कुलकर्णी, प्र. डॉ. सी. स्न. लांडगे, प्र. डॉ. आर. स्न. इंगोले, प्र. व्ही. स्न. मोहिरे, प्र. के. स्न. देशमाडे, प्र. बी. स्न. घळके, प्र. एस. डी. देशमाडे, प्र. सौ. व्ही. यू. पवार. यांनी वेळोवेळी दिलेल्या सहकार्याबद्दल त्यांना धन्यवाद देणे माझे कर्तव्य आहे.

श्री. रंजोदवे एस. बी. ....

यांनी टंकलेखनाचे कार्य योग्य वेळीत आणि विनयुक्त रीतीने पूर्ण केल्याने त्यांचेही मनःपूर्वक आभार. सरते शेवटी ज्या विषयाच्या या प्रकल्पास सहाय्य केले त्यांचेही ऋण व्यक्त करतो.

- प्रा. र. शं. चिं. जोरकर.
2013/1/20/22.